

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 6 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Bismark in njegovi zavezniki.

Tožbe o slabih časih so splošne, in dasi je vse prepričano, da se mora enkrat na bolje obrniti, vendar ni nikakoršnega upanja, da bi se to kmalo zgodilo. Boj proti katoličanstvu, ki se je pričel v silovitem pruskem kraljestvu pod lažnjivo krinko borbe kulturne, se je začel širiti tudi po drugih deželah in se utegne vneti po celem svetu, kjer koli bivajo katoličani. Da bi tem bolj trdno zaupanje stavili v Boga in prepričali se, da pomoči ni pričakovati od ljudi in človeških naprav, ampak edino le od Njega, ki vse vlada in ohrani, zdi se cerkev katoliška vsa ponižana in zapuščena, da boče konečno njeno povikšanje in njena zmaga tem slavnejša.

Mogočni nemški kancelar, ki je sklenil cerkev popolnoma podvreči državni oblasti in tej nalogi žrtvuje vse svoje moči dušne in telesne, je kot prekanjen mož že od začetka sprevidel, da Nemčija je premajhna za boj proti napravi, ki se razširja po celem svetu, zato si je na vso moč prizadeval tudi druge države pripraviti, da bi ga v tem boju podpirale. Pa dolgo je bilo to njegovo prizadevanje zastoj. Vse vlade evropske razun švicarske republike so Bismarkove nakane zavrgle, ne iz pravicoljubja ali iz ljubezni do cerkve katoliške, ampak iz političnih vzrokov, ker se niso hotele vklanjanje premogočni vladi nemški.

Le nekatere države ameriške, zlasti republike srednje in južne Amerike, izvzemši republiko Ekvadorsko, so posnemale kulturno borbo nemško proti cerkvi katoliški. Pa namesto napredka, ki so si ga domišljevali, začel je javni red razpadati; pravost je iz družbe človeške bolj in bolj zginjala in države so se

povrnile v tako žalosten stan, kakor v najbolj divjih časih poganstva.

Nekaj časa se je bilo tudi cesarstvo brazilijsko poprijelo politike Bismarkove. Silno „liberalni“ cesar je odstavljaj in zapiral škofo, ki se niso hoteli vdati njegovej proticerkveni politiki in je določil, da čisto cerkvene reči so razsojevale posvetne sodnije. Toda kmalo je spoznal, da tako ravnanje spodkopava tudi njegovo veljavo, in bil je tako previden in moder, da je mir v svojem cesarstvu bolj čislal, kakor prijaznost stranke liberalne. Očitno je rekel, da hoče v miru živeti s svojim ljudstvom, ter preklical cerkvi sovražne ukaze, in duhovne izpustil iz ječe.

Zveza z ameriškimi republikami za nemške politične koristi ni imela ravno tolike koristi; vse pa jim je moralo biti mar za to, da bi se evropske vlade pridobile za kulturno borbo. V tem oziru je liberalna stranka precej napredovala.

Lažnjivo laško kraljestvo je v nasilstvu zoper cerkev in njenega poglavarja storilo strašanske korake. Izpraznjeni samostani, oropane cerkvene blagajnice, potisnjenje sv. Očeta v vatikansko poslopje — to so v nebo vpijoča djanja, ki ne morejo ostati brez povračila. Vendar si laška vlada še ni upala vsega počenjati, kar bi utegnilo biti v državnem vsemogočstvu. Ni ulomila v Vatikan, ni ubranila sv. očeta občenja z duhovstvom vsih stopinj, ni odvrnila očitnih skazovanj in pisanj v oziru na sv. očeta, ni se predrznila segati v dogme, bogočastje in kar je enacega. Tudi nemška politika je ni mogla napeljati, da bi iz teh mej stopila. Nemškemu državnemu časniku se je torej le takrat več upanja kazalo za večje trenje cerkve in papeža, ako pride na krmilo

stranka, koja bi na stran djala vse narodne in državniške ozire ter bi obširniše izpregla jezo zoper cerkev. V ta namen je bil v Rim poslan najbolj udani sluga kancelerja, očitna skrivnost je namreč, da g. pl. Keudel je neutegoma stopil v najsrčniše razmere s parlamentarsko levico v Rimu, od ktere bi se utegnulo pričakovati, da se zedini z nemško politikom. Iz poklanjanj in sladkih vošil nemški vladi vdanih časnikov je soditi, kaj da prusaštvo od tega ministerstva pričakuje.

Smemo reči, da papež v svojem poslovanju ne bodo več tako svoboden, če vlada laška sprejme nasvete nemške. Razni dogodki pa pričajo, da se na Italijanskem pripravljajo čudne in jako važne reči. Ni brez pomena, da je Bismarkov prijatelj kardinal Hohenlohe, prišel v Rim, nemški poročnik Keudel pa ravno sedaj podal se na Nemško, da dobi novih pravil za ministerstvo italijansko, ki se mora opirati zlasti na pomoč Bismarkovo. Tudi to je znamenito, da se je eden najboljših prijateljev Bismarkovih, general Moltke, ravno sedaj zarad bolehnosti — kakor se govori — podal v Rim, kjer bo gotovo tudi še kaj drugega počenjal, kakor samo med gospodo italijansko se sprehajal.

Novega zaveznika je Bismark dobil na Francoskem. Dosedaj je ta dežela po silnih vdarcih zadnje vojske iskala tolažbe in pomoči v povrnitvi k cerkvi katoliški in se je vsled tega res tako hitro opomogla, da je ves svet nad njo strmela. Pa ta časna sreča je menda storila, da so mnogi zopet pozabili, kaj je potrebno. Pri zadnjih volitvah za narodno skupščino so namreč zopet večino dobili ljudje, ki bi kaj radi svojo oblast obrnili v zatiranje cerkve katoliške. In vlada, ki je vsled novih

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izviren roman iz petega stoletja.)

Pisatelj Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

Ure in ure pretekó. Ničesar se ne čuje. Mirno stojé vojaci in meščani za obzidjem, marsikomu že oči vpadaajo. Le straže hodijo preko zidovja, njih sulice in čelade se svetijo v mesečnih žarkih, od časa do časa drug pokliče drugega. Menapij vprti na dolg svoj meč nepremično zre čez planjavo, zre po cesti Beloji v julijske planine. Tik njega stojé še razni načelniki, konje držé jim služabniki. Razni seli na naglih konjih so pripravljani vsak trenutek nesti Menapijevo povelje v najoddaljeni oddelek mesta. Pri vsem tem, da je cvet moštva za obzidjem, vendar se po mestu vedno šetajo posamezna krdela. Vkljub lunini svetlobi imajo svetilnice v rokah. Skrbno morajo stražiti notranje mesto, ker sem je prihrulo mnogo ubežnikov. Različne narodnosti so tu zastopane.

Mesto je enako gostoljubno sprejelo surovega barbara, kakor tudi ubežnega Rimljanu. In kdo bi se na vse brezskrbno zanesel?

Zopet ure pretekó. Polnoči je proč. Nepremično stoji vojska. Kar naenkrat Menapij vzdigne glavo, nategne ušesa, vspne se, oči se mu žaré, zasede konja. „Pozor, mirno, tiho!“ kliče okoli stoječim, „čujem ropot približujočih se kónj“. In res, v daljavi od severo-zapada, kakor daleč oko nese, prikaže se črna druhal. Kot na vetrovih perutah se drví bliže in bliže čez planjavo. „Pozor“, ponavlja poveljnik, „tu so, tu, v kratkem“; vsim srce bije, komaj se red ohrani, le ostre vojaške postave jih zadržujejo, da proti povelju legije ne grmé proti približajočemu se Hunu.

„Glej, glej“, šepeta dalje poveljnik, „voda jih zadržuje, kajti prvi so se ustavili, razkropili so se, iščejo broda. Oh, so že takraj. Sovrugi so prebrodili Celno. Tiho!“

Kot tropa vranov okoli mrhe, krožijo Huni okoli mesta, ločijo se v posamezna krdela, a zopet se strinjajo. Zopet se ustavijo. A zopet

kot peklenske pošasti leté čez planjavo naravnost pred obzidje. A zopet osupnjeni obstojé, velik prekop z nasipom brani dohod do zidovja, voda v globini tekoča brani prvemu oddelku naprej. Ne vedo, kaj storiti. Nenavadna tihota v mestu jih osupne. Nekteri sedejo raz kónj. Čuden prizor! Mesec mirno sveti. Ne maraje za človeško početje, tiho gre naprej. Kot divja zverjad vohajo Huni okoli. Sedaj so našli dohod. Ozek most pelje k mestnim vratom, večje in krasnejše je odstranila Menapijeva previdnost, a tudi ta se vsak trenutek lahko odpravi. Cela drhal se obrne tje.

„Kviško, naprej!“ zagrmí Menapij. Strašen krik se vzdigne v mestu. Rožljaje se odpró vrata, vun deró suličarji, izza obzidja se pokažejo svitile čelade, nebrojne puščice irčé po zraku. Vse rujove. Divje tuljenje Hunov pa vse prekosi. Akvileja! Akvileja! doni klic Oglejčanov; odgovarja mu besno hunsko divjanje. Kot smeti pometajo meščani Hune z mosta, hrabro jih sprejmejo na planjavi; pa kaj, pred očmi raste njih število; kajti na

volitev prišla na krmilo, jih ne le ne zavrača, ampak se je še vstopila njim na čelo. Najprej je Waddington nasvetoval postaviti o skrčenju svobode vseučiliške in kmalo potem je Dufaure v imenu svojih tovaršev v narodni skupščini razodel, da se bode vlada proti cerkvi prav liberalno obnašala, kar liberalni nemški listi pozdravljajo kot gotovo znamenje, da Francija je stopila v vrsto kulturoborbnih držav.

Ta prememba na Francoskem ni ostala brez nasledkov za sosedno Belgijo, kjer imajo liberalci v zbornici jako zdatno manjšino, ki katoliški večini dela vedne zapreke. Tudi vladar sam je liberalizmu precej prijazen in vrh vsega tega tudi Nemčija silno pritiska na sosedne dežele. Dosedaj opirala se je vlada konservativna na konservativno vlado sosedne Francije, zdaj pa, odkar je tam liberalno ministerstvo prišlo do vlade, se po pravici boje, da se bode moralo sedanje konservativno ministerstvo umakniti nekatoliškemu in liberalnemu, ki bode Bismarku na slavo pričelo kulturno borbo. Ravno tako se je bati, da se tudi Holandija ne bo mogla ubraniti sitnosti Bismarkovih. Že je na njegovo zahtevanje iz dežele zapodila škofa paderbornskega, Martina, in skoro gotovo bode moralo tudi tam sedanje ministerstvo umakniti se Bismarkovcem, ki bodo tudi tam postavodajalstvo obrnili po načelih Bismarkovih.

Deželni zbori.

Enajsta seja 8. t. m. Dnevni red je bil le kratek, a seja se je vendar zelo potegnila. Bilo je namreč prvo na vrsti poročilo finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1877. Za to leto potrebuje namreč dežela za šole 174.529 gl. 8 kr.; temu znesku nasproti je dohodkov 13.477 gl. 62 kr., tedaj manjka 161.051 gl. 46 kr., ki se imajo nabrati po 18% nakladi na neposredne prilike za deželni in zemljišno-odvezni zaklad podvržene davke, izvzemši one ljubljanskega mestnega okraja.

Prvi poprime besedo dr. Bleiweis in pravi, da se je vstrašil strašnega primanjkljeja več ko 161.000 gl. Da pa bo tak primanjklje, to je narodna stranka že prej vedela in zato se je vpirala vpeljavi nove šolske postave l. 1870 in 1871; sprejela jo je še le l. 1873, ko se temu ogniti ni mogla. Ne le na Kranjskem, tudi na Štajarskem in Koroškem so nasledki strašni, Štajarska ima zdaj že 30% doklade za šole. Vrh tega je državni zbor ministru

nauka dovolil 2 milijona za šole, od te svote pride na Kranjsko gotovo najmanj 20.000 gl. Za šolsko nadzorstvo dobiva 10 inspektorjev po 400 gl., tedaj 4000 gl., prej pa so dekani ta posel opravljali zastoj in gotovo ne slabše, ko Simma, Kuster in dr. Pa pri vseh teh ogromnih stroških — kak je vspeh sedanje šole, ki se je osnovala po pruskem izgledu! Mladina se mora veliko učiti, a s tem, česar se uči, ne ve kam, ker ji ni za rabo. — Predarelski deželni zbor se je branil s šolsko postavo, ki daje nadzorstvo šol cerkvi nazaj. — Tu, tu vlada trializem, čegar je Dežman nedavno omenil, namreč država, dežele in občine. Država ukazuje, dežele morajo pa plačevati, če gre tudi kmetu zadnji groš iz žepa. — Ko je še dalje šibal sedanjo sistemo tudi zaradi sadu, ki ga rodi v šoli, pravi, da so ga žalostne denarne misli napotile do sklepa, odstopiti za sedaj od misli na ustanovitev kmetijske šole na Dolenjskem; ljubši mu je, če se po ministerstvu za to šolo obljubljen podpora letnih 2400 gl. odloči za poduk v kmetijstvu na ljudskih šolah. Zato on stavi predlog, naj finančni odsek preračuni, koliko bi prišlo za deželo prilike na davke, če bi se kmetijska šola na Dolenjskem ustanovila.

Za dr. Bleiweisom se oglasi dr. Schrey, ter našteva dobrote sedanje šole, namreč: Učiteljem ni treba več orgljati in mežnariti, po šolah ni več klerikalnega mračnjaštva, ampak v njih svéti liberalni dub, duhovščina je ob veljavo itd.; tedaj napredek, ki je večih stroškov gotovo vreden. To je jedro njegovega z navadnimi „Tagblattovimi“ frazami in zvijskimi sofizmi našpikanega govora.

Poročevalec Dežman porabi to priliko zopet, da mlati po duhovščini in skuša dokazati, da nadzornike plačuje država, da država dá 2 milijona za šole. (Smešno! Vsak otrok ve, da država ne kuje denarja sama, ampak da ga nabira po davkih. Vred.) Nadalje tudi on hvalisa liberalne šole, opravlja in obira nekdanje nadzornike dekane, sploh — on govori tako kakor — Dežman.

Pri glasovanju se sprejme dr. Bleiweisov predlog, potem pa tudi resolucije finančnega odseka, dotikajoče se posameznih šol.

Dvanajsta seja 10. t. m. Pri poročilu finančnega odseka o proračunu deželnega zaklada za l. 1877 se oglasi prvi Vesteneck rekoč, da on ne bi deželnemu odboru solda ne dovolil, dokler je večina na slovenski strani. Potem spravi vse na dan, česar se je posled-

nja leta iz „turškega lista“ naučil, napada deželni odbor, rekoč, da je deželno gospodarstvo drago, ker se je več služeb ustanovilo zato, da je nekaj narodnjakom ljubih postopcev kruh dobilo itd. Sploh govori tako nespodobno, da ga mora predsednik zbora ustaviti in posvariti. Slednjič pa začne bloditi še o „mladoslovcem“ in konec vsega je — smeh po dvorani.

Zavrne ga najprvo dr. Zarnik, rekoč, da to, kar je Vesteneck kvasil, ni prav za prav nobenega odgovora vredno. Vendar se loti nekaterih trditev Vesteneckovih in pove, da, če so se davki zvišali, kar je večina v zboru narodna, se je to zgodilo zaradi šol in vredbe zemljišne odveze. Gospodarstvo je pri kranjskem deželnem zboru najcenejše, tako da velja ta povsod za najbolj umazanega, uradniki so slabše plačani ko drugje. Dalje omeni Vestenecku nasproti, da dežela naša ni pasivna, ker ima Idrijo, pasivna je le zato, ker vlada te dohodke vleče.

Dr. Bleiweis pravi, da to, kar je Vesteneck tu govoril, se je že več dni po gostivnicah pravilo, da bo govoril. Zavoljo drugih neprijetnosti Vestenecka trdo prime, rekoč, da ne gre vsaka reč z žandarji, kakor pri zadnjih volitvah za kupčijsko zbornico. Očitanje Vesteneckovo, da je deželni zbor 10.000 gl. za slovenske šolske knjige tje vrgel, je prazno; če se dozda knjige niso prodajale, je temu krivo edino le ministerstvo, ker jih ni za rabo po šolah odobrilo. Brž ko se to zgodi, bodo knjige te se same splačevale. Govornik posebno ostro še odbije od sebe nek osebni napad Vesteneckov, potem govori o stroških uprave in reče, da tudi večih stroškov gospodarstva deželnega je kriva edino le sedanja nesrečna sistema dualizma; dokler bo ta, ne bo ne zadovoljnosti narodov, ne zmanjšanja deželno-upravnih stroškov. Zato bi bil boljši absolutizem ali pa pravična ustava; po tem bi odpadli dvojni stroški. — Slednjič opominja Vestenecka, naj se v deželnem zboru obnaša tako, kakor se spodobi za deželnega poslanca.

Vesteneck odgovori razburjeno, da se od dr. Bleiweisa ne bo učil spodobnega obnašanja.

Poročevalec Murnik opomni, da bi se stroški deželne uprave ne bili gotovo nič manj pomnožili, če prav bi bila ona stranka v zboru v večini, da je tedaj Vesteneckovo očitanje krivično, kar so že drugi govorniki dokazali.

V specialni debati se spravi Vesteneck zopet nad deželne uradnike, posebno ga grizejo

bojni klic na zapadu cela druhal obrne tje svoje konje. Zdi se, kot da jih zemlja iz sebe meče. Akvileja, Akvileja! doni še vedno in vun na prosto grmi iz mesta legija za legijo. Kako cvenkajo meči, kak hrešči kopje in frčé puščice! Osupnjeni Huni ne vedó, kaj naj storé, mnogo jih že stoka na zemlji. A ojačijo se videči mnogobrojno lastno število. Na novo se vspnó, na novo navalé na hrabre Rimljane. Sedaj se užari kapitol, njegova luč daleč tje sveti. Akvileja, Akvileja! doni zopet bojni klic, in junaki napadajo zopet, zopet se umikajo, zopet napredujejo. Pa kaj?

„Ali jih peklo rodi?“ kliče Menapij. „Čim več jih pokoljemo, tim več jih je. Naprej! Na sovrage, junaci!“ Pogum vzbuja, ter seka z mečem na levo in desno. Prekop je že skoro poln padlih, a tudi mnogo Rimljanov stoče pod hunkimi kopiti.

„Bože mili! Marij, oj Marij, kje si?“ vsklikne Menapij obupno. „Oh, če se umaknem v mesto nazaj, kako se potarejo srca someščanov! Pogum, pogum, naprej!“ viče poveljnik

z grmečim glasom, ter jo zapraši med bojnike. Akvileja, Akvileja! ponavlja se klic in z novo močjo vname se plamen silnega boja.

„Akvileja, Akvileja!“ zagrmí od južne strani. In kot blisk napade oddelek Marijevih konjikov sovrage od zadej za hrbtom. Kake postave so to! V mesečnem svitu se zde junaci toliko večí. In konji vihrajo, orožje rožlja, oklepje brenklja, pod konjskim kopitom trese se zemlja. Akvileja, Akvileja! viče Marij, prvi med njimi, maha z mečem, na vsak mah se zgrudi Hunec s konja. Junaško mu sledé junaci. Huni prestrašeni in osupnjeni branijo se, a silna moč jih potare. Prvi obrnejo konje, porinejo sledeče nazaj, zmotnjava nastane, rimski pritisek se pomnoži in s strašnim krikom se spusti druhal v beg. Kot burja jo vpihajo konjiki za njimi, sekajo kar morejo. A čuj! Rog zadoni. Marijevo povelje kliče junake nazaj. Pustijo sovrage, obrnejo konje in v naglem skoku se drvé konjiki nazaj. Kot megla pred burjo zgubé se sovragniki v mesečnem svitu.

„Io triumphe!“ doni klic Oglejčanov, ko

dospe hrabra truma pred mestna vrata. „Io triumphe!“ ponavlja se klic po mestu.

„Marij, sin moj!“ reče Menapij, prožé mu s krvijo polito roko. „Oglej ti bode hvaležen. Prvi naval smo dobro odbili in ti si pridjal slave vencu novo lovoriko. Ponosen sem na junaškega sina junaškega očeta. Jezdi domu z oddeikom. Mati in hči hrepenite po tebi. Odpočite se za nov ples.“

Z viharnim klicem spremlja junaka občinstvo. Kot bi trenil, so baklje prižgane, v njih svitu dospe oddelek do Menapijeve palače, od koder ga podpoveljnik odpelje v svoja stanovanja.

„Ave sponsus!“ kliče Evdora, radosti žareča, naproti hité.

„Zdravstvuj mi sin!“ ponavlja mati oklektivša se sina.

„Bože mili! kak si, ves krvav!“ plaka prestrašena Evdora, „oj, kje je rana, snemi oklep, da te obvezemo.“

„Ljubica preskrbna“, ugovarja smehljaje se Marij, stopivši v triklinij, „to ni moja kri,

remuneracije (odškodnine v denarji), ki jih dobivajo sem ter tje deželni uradniki pod različnimi imeni in iz različnih vzrokov, in sicer mnogo več nego državni uradniki. Dr. Zarnik ga zavrne rekoč, da so te remuneracije le nekaka odškodnina deželnim uradnikom zato, ker imajo manj plače, kakor državni uradniki.

Dežman, ki v tem zborovanju ni imel še posebne prilike svoj žolč čez slovenščino razliti, zasede zdaj svojo staro šantovo kljuso Rozinanto in jo zapodi proti „dramatičnemu društvu“. Zboru pokaže dve drobni knjižici društvene „Talije“ in trdi, da ta malenkost stane deželni zaklad nič manj ko 800 gl.; ker toliko namreč — pravi — je izdalo po poročilu društvo za to malenkost. Dalje natolcuje dramatično društvo, da prevode iger v slovenski jezik strahšno drago, „briljantno“ plačuje in s tem pita temne slovenske eksistence (dunkle slovenische Existenzen). Če bi on (Dežman) le polovico tega dobil za prevode, kar najde v računu „dramatičnega društva“ zapisano, brž bi pustil vsa druga posla in se lotil prestavljanja iger v slovenski jezik; in bolje bi prestavljal nego sedanji prestavljalci, kateri se od dramatičnega društva dobro rede, sicer pa postopajo. (Posmeh.)

Dr. Peklukar pojasni Dežmanu, da se mu ni bilo treba razjeziti, kajti stroške za knjige „dramatičnega društva“ plačujejo društveni udje, ne deželni zaklad.

Dr. Zarnik pojasni Dežmanu „briljantne“ plače, ki jih daje društvo za slovenske prevode pisateljem. Za eno dejanje namreč po 5 gl. Toliko se bo dalo tudi Dežmanu, če gre med prestavjalce, če pa spiše kako izvirno dobro burko, kako se namreč vede sedaj človek, ki je peč pred l. 1848 „Slavo Slavjanom“ in slavil Vodnika, bo dobil za tiskano polo celó po 10 gl. Če ga te „briljantne“ nagrade mikajo, naj le gre med slovenske pisatelje.

Poročevalec Murnik pristavi temu, da „dramatično društvo“ bi moralo izdajati knjige za svoje ude tudi, če bi mu deželni odbor nobene podpore ne dal. Plača pisateljem in prestavjalcem je tako pičila, da, če bi o nji morali živeti, bi ne mogli ne ene smodke pokaditi, ne maseca vina piti, ampak smeli veseli biti, če bi le po enkrat na dan kaj gorkega jedli. — Podpora, katero deželni zbor daje, je le za javne slovenske predstave v deželnem gledališču.

Po tem so bili nasveti finančnega odseka sprejeti in rešene tudi ž njimi v dotiki stoječe prošnje za podpore cestnih odborov v Logatcu, ta je vražja, Huni so me pobarvali z lastno krvijo. Kako se treseš, Evdorica. In vendar Evdora pričakuje le junaka s krvijo politega, za mežo ne mara“, norčuje se junak. „Da, da, pogled na krv ni za žensko nježno oko.“ „Io triumphe!“ doni še klic pozno v noč.

In ti, blede luna, sijaj, oj sijaj, objokuj padle junake, ne skrivaj se še, obsevaj jim blede obraz, tolaži one, ki razmesarjeni v velicah bolečinah vijó pred nekoliko časom še krepke roke. Oj, oplakuj padle junake, ktere v tvojem svitu tovariši naberajo, mrtve nosijo na stran, da jih izročijo Nekropoli, mestu počitka in miru, ranjence devajo na voz, da zacelijo, kar je vsekaj meč v strasti človeški.

Io triumphe! doni še veseli klic. Legije poležejo ob zidovju, Menapij pa zopet sloni na obzidju, vprť na svoj meč zre v daljavo. A narava tirja svoj delež. Glava se skloni, oči se zapró, vojak priskoči, sprejme ga v naročje in junak zdelan silnega boja prostaku na kolenih mirno spava. Straže pak enakomerno korakajo kot poprej. (Dalje prih.)

Vipavi in Črnomlji in obrtniške šole v Novem mestu. Po nasvetu barona Apfaltrerna se dovoli deželnemu odboru za potrebna cestna dela v l. 1877 še čez 1000 gl. proti temu, da pozneje položi račun.

Poročilo občinskega odseka o nasvetovani postavi, da se dopolnijo občinskega reda ukazi o gospodarstvu z imovino in o zaračumbi se sprejme brez ugovora po odsekovem predlogu, ravno tako poročilo finančnega odseka o proračunu norišno-stavbenega zaklada za l. 1877.

Pri poročilu finančnega odseka o predlogi deželnega odbora, zadevajoči plačo uradnikov in služabnikov v posilni delavnici in prošnje več deželnih uradnikov in služabnikov za povišanje plače, se vname buren razgovor. Odsek namreč je odbil vse prošnje razen treh in nasvetuje le, naj se oskrbniku posilne delavnice K. Tekavčiču dosedanji odstotki, ktere vleče od fabriških zaslužkov, povišajo od 1% na 2½, adjunkt Kunibertu Dreniku pa od 1% na 2%. Drugi nasvet je, da se nekemu uradnemu služabniku za likanje tal po deželnih uradnih sobah privoli 50 gl. letne nagrade za toliko časa, dokler on ta njemu ne pripadajoč posel opravlja. K tretjemu nasvetuje odsek, naj se deželnemu blagajniku Fr. Ravnikarju in kontrolorju Drag. Žagarju remuneracija 200 gl., katero dobivata zdaj za opravila eskomptiranja kuponov od deželnih odveznih obligacij, z l. 1877 spremeni v osebno priklado.

K prvemu predlogu se oglasi dr. Schrey s predlogom, naj pri starem ostane s plačo oskrbnika in adjunkta posilne delavnice. Ta predlog pa pri glasovanju ne obvelja, pač pa predlog odsekov, da se omenjenima plača za rečeni del poviša.

K predlogu o premenjenju remuneracije v osebno priklado višima naduradnikoma Fr. Ravnikarju in Drag. Žagarju se oglasi Dežman in navaja, da izvanredni posel, za ktere ga dobivata to remuneracijo, postaja čedalje manjši in bo slednjič čisto nehal. Če bi se pa remuneracija spremenila v osebno priklado, potem bi dobivala plačo iz deželnega zaklada tudi potem, ko ne bi imela tega posla, tedaj zastoj. Zato nasvetuje, da se jima prošnja ne vsliši.

Iste misli je dr. Schrey, ki pravi, da če se tema prošnja vsliši, potem se mora vslišati tudi prošnja tretjega uradnika blagajnice, ki prosí za 100 gl. več.

Poslanec Zagorec je zoper vsakako povišanje, rekoč, da poslanci z dežele ne hodijo po družega v Ljubljano, kakor deželni uradnikom plače poviševati. Poslanec Kramarič pravi, da, če se je Dežmanu plača povišala, se še le bolj spodobi, da se poviša uradnikoma, ki sta narodna; vendar je tudi on iz principa zoper vsako povišanje plače uradnikom, ker se s tem le kmetu davek povišuje.

Poslanec Horak povdarja težavo in nevarnost blagajniške službe in je za odsekov predlog. Dr. Bleiweis pojasni, da, če se sprejme odsekov predlog, se ne naloži deželi novo breme, ampak vse ostane pri starem, ker omenjena uradnika to plačo že vlečeta; odslej bi jo vlekla pod drugim imenom. Tudi prošnje drugih uradnikov bi radi vslišali, da bi bilo le dosti denarja. —

Dežman ugovarja, da blagajnica deželo zdaj tako že preveč stane. Prej se je plačevalo državi za opravljanje tega posla 2000 gl., zdaj pa isto stane deželo 4000 gl. Zagorec pravi, da vsako leto svojim volilcem več davkov domu prinese. Dr. Bleiweis zavrača Dežmana in Zagorca rekoč, da zbor polajšuje davke, kjer koli more; kjer pa to ne gre, tam jih ne.

V generalni debati govori še posl. Robič kazaje na nevarnost poslovanja z denarjem in pojasni to z nekterimi izgledi, potem pri ustmenem glasovanju obvelja s 16 proti 15 glasovi to, da se preide k specialni debati.

V tej stavi dr. Schrey predlog, naj se tudi oficijalu deželne blagajnice poviša plača za 100 gl. Dr. Bleiweis se čudi taki inkonsekveni one stranke, ki tu nekaj nasvetuje, kar je ravno prej odločno odbijala. Po kratkih pa burnih razgovorih, katerih se vdeleže še dr. Schrey, Dežman, dr. Bleiweis in Murnik, se zavrže dr. Schreyev predlog pri ustmenem glasovanju s 23 proti 9 glasovi in potem se sprejme nasveti odseka, po katerih se le omenjene tri prošnje uslišijo, vse druge pa zavrzajo.

Na to preneha seja in se prične zopet ob štirih popoldne.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. aprila.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja se je včeraj telegrafiralo, da je ministerstvo odstopilo, ker se zaradi pogođbe z Ogrí niso mogli zediniti. Obravnave so se te dni vršile pri grofu Andrassyu, ki je neki imel posredovati med vlado ogersko in dunajsko, pa družega se dosedaj o njih ni zvedelo kakor to, da se morajo do danes končati, ker so ministri ogerski rekli, da dalje nikakor ne ostanejo na Dunaju. Včerajšnji listi o odpovedi ministrov še niso imeli nobenih poročil, le toliko so nekteri omenjali, da se je na borzi o tem govorilo in da se pripravljajo važni dogodki. Nasledovati ima ministerstvo birokratično, Taaffe, Kellerspergg, Eibesfeld itd., ki bode Madjarom privolilo vse, kar zahtevajo. A ker ni pričakovati, da bi državni zbor potrdil tako pogodbo, bi tako ministerstvo imalo le kratek obstanek in bi se moralo po kratkem životarenju umakniti drugim možem, najbrže možem skrajne levice zbora državnega. Za zdaj tedaj ni še nobenega upanja, da bi se reči za nas bolje obrnile, marveč se nam je bati še hujših stisk, dokler sedanji lažiliberalizem ne pride popolnoma na kant.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča se poroča; da trdnjava Nikšiče še zdaj ni preskrbljena z živežem, ker Turkom primanjkuje tovrne živine. Muktar-paša zbira vojno, da bi zavrnil vstajnike, če bi hoteli napasti oddelek, ki ima Nikšiče založiti s potrebnimi rečmi. Ker so Turki na Kleku med pomirjem izbarkali 1600 vojakov, se utegneta vojni še pred 12. aprilom zopet spopasti, ker vstajniki vidijo v tem izbarkanju prelomljenje pomirja. —

Po Bosni se upor naglo razširja, zlasti po turški Hrvatski, kjer so prebivalci po večini katoličani. Iz privatnega pisma posnamemo, da Turki silno divjajo, odkar so zvedeli, da sultan premembni dovolil prostovoljno, ampak prisiljen od vnanjih vlad. Sodijo namreč, da se tem bolj sultanu prikupijo, čem bolj razsajajo. Tudi avstrijski podložniki so pred temi fanatiki v nevarnosti in so prosili vlado avstrijsko, da jim pošlje kako pomoč.

V Srbiji so 9. t. m. obhajali spomin osvobodjenja svojega. Pod milim nebom je bila slovesna maša, pri kateri sta bila nazoča knez in kneginja pa vojaštvo, kar ga je v Beligradu. Potem so se na dvoru knez poklanjali in na večer bilo je mesto razsvitljeno. Ljudstvo je brez dvoma pri tej priliki zahtevalo vojsko s Turki, da se osvobode tudi sobratje v Bosni in Hercegovini.

Beligradski dopisnik „N. H.“ piše, da je že odločen čas in kraj, kjer se ima pričeti vojska. Tudi je določeno, da se ima rezidencija knezova prestaviti v neko mestico na Moravi. Zdravniki in častniki so dobili povelje, da se imajo 13. t. m. na nekem kraju na meji sniditi. Tudi se je začel živež spravljati na mejo. Po sebnopomenljivo pa je, da so vsi Srbi, ki vsi brez razločka nosijo dolge nože za pasom, dobili povelje, nože nabrusiti. Može se že od svojih družin poslavljajo, ker so vsi od 20. do 50. leta poklicani k vojni, ki bode tedaj znašala 100.000 do 120.000 mož. Dalje je srbski zastopnik pri vladi turški z izgovorom, da gre na odpust, že zapustil Carigrad, kjer nima nič več opraviti. Da so si Srbi zmage gotovi, priča to, da hočejo obresti domačega posojila plačevati s tistimi 60.000 cekini, ki so jih dosej kot dacija odrajovali sultanu turškemu. „Kelet Nepe“ potrja te novice in pristavlja, da bodo Srbi Turkom vojsko napovedali ali iz Takove, kjer se je l. 1815 knez Miloš vzdignil proti njim, ali pa iz Kuševca, kjer je nekdanji vladal srbski car Lazar.

V Francoski narodni skupščini liberalna večina brezozirno zametuje volitve poslancev drugih strank. Angleški list „Standart“ pravi, da to je največja, najkrivičnejša in najneumnejša surovost, ki se je kdaj v kakem zboru godila.

Na Španjskem Alfonsisti hudo razsajajo proti Karlistom in stikujejo po hišah, če ni kje kaj orožja skritega. General Gautier y Castro je zaukazal, da se morajo vsi čez 18 let stari možje tiste hiše, kjer bi se našlo kaj orožja, peljati na Kubo. Vojakov po severnih pokrajinah vse mrgoli in ljudstvo je mirno; pa če se odpravijo njihove starodavne pravice (Fueros), utegne se boj z nova pričeti, ki bo tem huji, ker se sedaj tudi mesta Bilbao, San Sebastian in Pampelona potegujejo za te pravice. — Kortesi so odšli na velikonočne počitnice; pred razhodom so še sklenili ne obravnavati postav, ki zadevajo kraljevstvo, kralja in nasledništvo njegovo.

Domače novice.

V Ljubljani, 13. aprila.

(*Deželni zbor kranjski*) je v torek zvečer končal letošnje zborovanje z navadnimi običaji. V pondeljek in torek ste bili po dve dolgi in viharne seji, ker so se reševale važne reči. Najvažnejši predmet je bilo zadnji dan poročilo finančnega odseka o deželni norišnici, za katero je nakupljeno nekdanje Krisperjevo posestvo na „Studencu“ pod Ljubljano. Ta reč je nujna, kajti zdaj v deželni bolnišnici in njeni podružnici na Poljanah že ni več dost. prostora za blazne, toraj bi bilo želeto, da bi se zidanje nove norišnice prej ko prej začelo. Večina deželnega zbora pa je po nasvetu večine finančnega odseka in deloma po predlogu poslanca Grasselli-ja sklenila, da se zidanje še za eno leto odloži, in da bo imel prihodnji zbor določiti, kaj in kako, — čeravno je dr. Bleiweis jasno dokazoval potrebo te hiše in poslanec s toplo besedo na srce pokladal, naj ne odlagajo dalje te za deželo tako potrebne reči.

(*Iz deželnega odbora.*) Deželni odbor je pritrdil predlogom krajnih in okrajnih šolskih svetov, da se Andreju Legatu podeli definitivna učiteljska služba v Zagorji, Francetu Fabjančiču pa v Št. Petru pri Novem mestu. — Na prošnjo družbe kmetijske, naj deželni odbor resno opomni župane, da svojo dolžnost o pokončevanju gosenic in hroščev po postavi od 17.

junija 1870 spolnijo, ker se je letos veliko škode po teh mrčesih bati, izda deželni odbor okrožnico do vseh županov, ki jih opominja, zvesto spolnovati to postavo, kajti gosence in hrošči, če pokončajo sadeže, so to, kar tatovi, ki krađejo kmetu denar. („Nov.“)

(*Blagajnica za podporo bolnih in onemoglih delavcev v Ljubljani*) je priobčila odborovo poročilo po občnem zboru 9. t. m. Iz izkaza je razvidno, da je imela bolnišna blagajnica dohodkov 1696 gl. 60 kr., stroškov 1170 gl. 12 kr., blagajnica za podporo onemoglih pa dohodkov 1671 gl. 82 kr. stroškov 133 gl. 21 kr., Bolnikom se je dalo 931 gl. 4 kr., za zdravila 11 gl. 42 kr., za pogrebe 90 gl.

(*Mestni „župan“ ljubljanski*) je v družbi dr. Schreya in nekega mestnega odbornika nesel grofu A. Auerspergu za vezilo v Gradec neko adresno, spisano, kakor „Laib. Ztg.“ ponosno pravi, po dr. Schafferju. Ker je župan to pot opravil kakor privatna oseba, ne pa kot zastopnik mesta, nimamo k temu mi nič opomniti, ker pri svojem poslu menda ni nič zamudil. Tudi dr. Schafferjev elaborat nas nič ne briga, če je le jubilent ž njim zadovoljen. Naj imajo gospodje svoje veselje tudi o postnem času!

(*Ljubljanski ustavoverci*), ž njimi vsi poslanci nemčurske stranke, deželnega predsednika viteza Widmanna na čelu, so v pondeljek zvečer z banketom in slovesnimi govori obhajali svojega Anastazija Grüna ali grofa Ant. Auersperga v kazini. Slobodno jim veselje! Da so si le vroča srca ohladili. Čudno se pa mora zdeti vsakemu, kako da se je tega eminentno političnega obhajanja vdeležil najvišji cesarski uradnik na Kranjskem, deželni predsednik vit. Widmann in da je to politično demonstracijo poveljal celó z govorom na čast možu, ki je odločen nasprotnik naroda našega! Deželni načelnik gre govorit in napitnice napravljat v kazino, tedaj v gostilnico! Pred njim je le eden njegove vrste se tako ponižal, da je v gostilnici govoril, namreč grof Al. Auersperg. — Deželnemu glavarju vit. Kalteneckerju se zaradi kaj takega zdaj več ne čudimo, ker je to že večkrat storil.

(*Nemogoče!*) Gospod Regali je voljen v mestno starešinstvo, a gospod Lašan še ni popustil županstva, gospod Dežman še ni izstopil iz mestnega odbora! Kdo bi bil prej kaj takega verjel!

Razne reči.

— Tržaški škof so podelili obema svojima četrtoletnikoma gg. Fr. Commisso-tu in Jos. Močilnikar-ju 5. aprila subdijakonat, 7. dijakonat, 18. pa ju posveté mašnika.

— Obiskovalcem gorú sv. Katarine, sv. Jakoba, Grmade in Stošca se naznanuje, da ima zdaj gospa Writzeva (bivša restavratérka v Knapovžah) v prvi hiši pri cerkvi sv. Katarine prav dobro gostilnico; le družbam, ktere želé goveje juhe, je opomniti, da naj goveje meso seboj prinesó. Tudi je za prenočevalce nekaj postelj pripravljenih.

— Zverinska mati. V Gorici je, kakor piše „Eco“, neka mati navezala svojemu majhnemu otroku kamen na vrat ter vrgla dete v Sočo, da se je potopilo. Čez nekaj dni pa voda vzdigne truplo k vrhu, najdejo ga in izročé sodniji. Ta je zasledila hudodelnico in jo prijela. Ko so ji pokazali mrtvo truplo, si ni nič iz tega storila, niti hudodelstva ne tajila. Preiskava se mota zdaj dalje. Kakšni so časi, v kterih se rodé take „matere“!

— Razdelitev denarnih podpor. Župan: „Može svetovalci, od države dobili smo 1000 gl. podpore; moramo se toraj posvetovati, kako bi jih najbolje razdelili. Jaz menim, vzemimo davkarske bukvice in kdor plačuje največ davka, naj dobi največ, to bi bilo najbolj pripravno.“ Vsi: „Prav, župan, tako naredimo! revni ljudje zgubili so tako najmanj.“

— Težko spraševanje. Sodnik: „Priatelj, sodnija bi rada vedela, kaj se je zgodilo med vami in zatožencem; pa nikar se ne ozirajte na navadni govor, ampak povejte natanko tako, kakor se je godilo. Ni treba, da bi zmeraj rekli: sem djal, je rekel, bi bil rekel, itd. — Tedaj nadaljujte sedaj!“ Priča: „Tedaj, gospod sodnik, jaz sem rekel, da prešiča ne maram.“ Sodnik: „Naprej! Kaj je djal on?“ Priča: „On je djal, da je prešiča za-me spravil in da —“ Sodnik: „Ne, ne, tako ni mogel djati; on je govoril vedno v prvi osebi.“ Priča: „Ne, gospod sodnik, jaz sem bil prva oseba.“ Sodnik: „Vi me zopet ne razumite. Ne govorite v tretji osebi — ponavljajte samo besede, ktere je on govoril.“ Priča: „Gospod sodnik, zagotavljam vam, da tretje osebe ni bilo pričujoče; bila sva samo jaz in on.“ Sodnik: „Že vidim, jaz vam moram bolj natančno razložiti. Zatoženec ni rekel, da je on prešiča spravil, ampak djal je: Jaz sem prešiča spravil. Me li razumite?“ Priča: „Prav dobro. Pa, gospod sodnik, zastavljam svojo čast, — od vas ni bilo govornice — ne enega zloga — čemu pa? ko bi bilo govorjenje od vas, bi bil moral pač slišati.“

Umrli so:

Od 9.—12. aprila. Josipina Hlebš, zidarja hči, 12 l., za jetiko. Marija Trost, branjevske vdove hči, 11³/₄ l., za pljučno sušico. Antonija Regali, mizarja otrok, 10 m., za božjastjo. Marija Šušteršič, gostica, 65 l., za pljučnim vnetjem. Franc Škof, niz. pom. otrok, 8 tednov, za shujšanjem. Marija Golob, mesarja žena, 31 l., za pljučno sušico. Lorenc Hafner, gostač, 75 l., za prsno vodenico. Jakob Štefančič, gostač, 70 l., za pljučno sušico.

Eksekutivne dražbe.

19. aprila. 2. Andr. Drmastja-vo iz Ježice (3478 gl.). — 2. Jak. Koloža-vo iz Senožeč (540 gl.). — 2. Jože Grad-ovo iz Gorenjega Kašlja (2727 gl.). — 2. Jože Požlep-ovo iz Plešivice (592 gl.). — 2. Jak. Borinc-ovo iz Gorenjega Kašlja (1648 gl.), vse v Ljubljani. 2. A. Novak-ovo iz Tamelj (1427 gl.) v Senožečah. — 2. J. Lovšin-ovo iz Goriče vasi (2110 gl.) v Ribnici. — 2. Jan. Posega-vo iz Razdrtega (1200 gl.). — 2. Tom. Prijatelj-evih dedičev iz Ribnice (709 gl.). — 3. Martin Žantelj-ovo iz Šent Mihelja (841 gl.), vse v Senožečah. — 1. Jak. Gašperlin-ovo (3880 gl.) v Kamniku. — 1. Fr. in Jak. Šantelj-ovo iz Belskega. — 3. Luk. Zele-jevo iz Traja. — 3. Martin Bole-jevo iz Slavine, vse v Postojni. — 1. Jan. Jaklevo-ovo iz Dolenje Lokvice (1550 gl.) v Metliki. — 1. Mete Možina-ovo iz Koč (2540 gl.) v Postojni. — 1. Andr. Ukmar-jevo iz Ustja (280 gl.) v Ipavi. — 20. aprila. 3. Jere Jurajevič-ovo iz Oklinja (2336 gl.) v Metliki. — 3. Marije Koštrun-ove iz Srednje Bele (1423 gl.) v Kranji. — 2. Peter Obreza-vo iz Sela (556 gl.) v Litiji. — 3. Andr. Žnidaršič-ovo iz Bloške police (760 gl.) v Ložu. — 2. Marija Radelj-ovo iz Malih črešnjic (1090 gl.) v Zatični. — 2. Jože Borišek-ovo (2150 gl.) v Litiji. — 2. Jan. Mazer-jevo iz Podgore (40 gl.) v Laščah. — 3. Ljudovike Poljak-ove (2190 gl.) v Tržiču. — 2. Jan. in Anton Goli-jevo v Ljubljani. —

Telegrafične denarne cene 11. aprila.

Papirna renta 66.70 — Srebrna renta 70.15 — 1860letno državno posojilo 109.90 — Bankine akcije 869 — Kreditne akcije 151.30 — London 116.95 — Srebro 102.25 — Ces. kr. cekini 5.50¹/₂ — 20Napolcon 9.34.